

«Δυστυχώς, η ιστορία δεν ήταν δίκαιη απέναντι στις γυναίκες της Αρμενίας»

[/ Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Θέατρο, Κινηματογράφος, Ντοκυμανταίρ, TV και Διαδίκτυο](#)
[/ Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα](#)

Πέμπτη 14 Νοεμβρίου 2019

Με τον αρμένικης καταγωγής Bared Maronian είχαμε συναντηθεί στη Λευκωσία, μόλις μια βδομάδα πριν η Βουλή των Αντιπροσώπων των ΗΠΑ εγκρίνει με συντριπτική πλειοψηφία το ψήφισμα με το οποίο αναγνωρίζεται η γενοκτονία των Αρμενίων.

Συνέντευξη: Μιχάλης Μιχαηλίδης

Φωτογραφίες: Κυριάκος Χριστοδουλίδης

Η συνάντησή μας έγινε με αφορμή την προβολή για πρώτη φορά στην Κύπρο του συγκλονιστικού ντοκιμαντέρ του με τίτλο [«Γυναίκες του 1915»](#), για τις ανάγκες της οποίας ταξίδεψε από την Αμερική, όπου ζει και εργάζεται.

Πέραν από την ίδια την ταινία, η οποία δεν πραγματεύεται τόσο το προφανές αλλά περισσότερο φωτίζει τον ηρωισμό και την αυτοθυσία των γυναικών της Γενοκτονίας, ο κύριος Maronian μας μίλησε για τη σημαντικότητα του να καταγράφονται σε ντοκιμαντέρ όλα όσο έγιναν τότε αφού αποτελεί ένα καλό εργαλείο για εκπαίδευση, μας μίλησε για τον Steve Jobs και πώς αυτός σχετίζεται με την ταινία του, μας μίλησε για την Τουρκία, αλλά και για τη σχέση του με την Κύπρο.

Η συζήτηση μαζί του ήταν, από κάθε άποψη, απίστευτα ενδιαφέρουσα.

Οι άντρες ήταν πάντα οι ήρωες, οι άντρες ήταν πάντα οι σωτήρες. Πολλές ήταν οι γυναίκες που έκαναν ηρωικά πράγματα, ηρωικά έργα, αλλά δυστυχώς η ιστορία δεν ήταν δίκαιη απέναντί τους.

**Είναι η πρώτη φορά που προβάλλεται στην Κύπρο μια από τις ταινίες σας;
Πώς προέκυψε η πρόσκληση;**

Πρόσφατα είχα συμμετάσχει σε ένα φεστιβάλ στην Ελλάδα, οπότε η κοινότητα των Αρμενίων στην Κύπρο με προσκάλεσε για προβολή και εδώ. Παρόλο που έχω έρθει αρκετές φορές στο νησί, εντούτοις είναι η πρώτη φορά που θα προβληθεί μια ταινία μου εδώ, και αυτό χάρη στην πρόσκληση της Αρμένικης Εθνικής Επιτροπής Κύπρου.

Διατηρείτε επαφές με την αρμένικη κοινότητα της Κύπρου;

Οι δεσμοί μου με την Κύπρο έχουν αρκετό ενδιαφέρον. Ήρθα για πρώτη φορά στο νησί όταν ήμουν μόλις 3 μηνών, και βαφτίστηκα εδώ. Ο πατέρας μου έχει αποφοιτήσει από το Melconian. Μετά από αυτό, η οικογένειά μου πάντα διατηρούσε δεσμούς με την Κύπρο. Ζούσαμε στον Λίβανο, όπου και γεννήθηκα, και ήρθαμε αρκετές φορές. Μάλιστα, στα 12 μου, είχαμε έρθει για ένα οκτάμηνο στο νησί, εκ των οποίων τους πέντε μήνες πήγα και σχολείο εδώ, στο αρμένικο σχολείο Nareg Elementary School.

Τι μνήμες έχετε;

Ερχόμενος εδώ με την οικογένειά μου, λόγω εμφύλιου πολέμου (και πριν τελικά μετακομίσουμε στην Αμερική), ήταν δύσκολο να προσαρμοστώ λόγω του ότι δεν ήξερα ελληνικά. Παρόλα αυτά έχω μόνο ωραίες αναμνήσεις. Η Κύπρος είναι μια ενδιαφέρουσα περίπτωση για τους Αρμένιους, καθώς η δική μας μοίρα έχει πολλά

κοινά με τη μοίρα των Κυπρίων. Και δυστυχώς, δεν είναι ένα ευχάριστο κοινό σημείο που μας ενώνει αλλά το γεγονός ότι επηρεαστήκαμε και οι δύο από τον τουρκικό επεκτατισμό. Στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, το 1915, έγινε η Γενοκτονία των Αρμενίων όπου όπως γνωρίζουμε εξοντώθηκαν 1,5 Αρμένιοι από την Οθωμανική Αυτοκρατορία. Το 1974, εσείς, εδώ στην Κύπρο, βιώσατε μια παρόμοια κατάσταση, όπου η Τουρκία κατέλαβε το 1/3 της χώρας σας.

Μέχρι την ηλικία των 12, ο Steve Jobs γαλουχήθηκε στον πολιτισμό της Αρμενίας, τραγουδούσε αρμένικα τραγούδια, έτρωγε αρμένικο φαγητό που του έφτιαχνε η γιαγιά του... Και αυτή είναι μια απίστευτη ιστορία που δεν έχει ειπωθεί ποτέ ξανά.

Στην ταινία σας «Γυναίκες του 1915» προβάλλεται η αυτοθυσία πολλών γυναικών, οι οποίες έσπευσαν στα σημεία θανάτωσης όπου εκτυλίχθηκε η Αρμένικη Γενοκτονία για να σώσουν γυναίκες και παιδιά. Μπορείτε να μας δώσετε 1-2 χαρακτηριστικά παραδείγματα που σκιαγραφούν το υπέρτατο αυτό ανθρωπιστικό έργο;

Πριν από αυτό το ντοκιμαντέρ είχα κάνει το «Orphans of the Genocide». Καθώς δούλευα πάνω σε αυτό συνειδητοποίησα ότι κάθε φορά που ένα ορφανό παιδί σωζόταν αυτό συνέβαινε λόγω μιας γυναίκας. Και δεν μιλάμε για χίλια ή δυο χιλιάδες παιδιά, αλλά για δεκάδες χιλιάδες παιδιά που σώθηκαν. Το πιο σημαντικό μέρος του φιλμ είναι ότι δείχνουμε τι σήμαινε να είσαι γυναίκα εκείνη την περίοδο. Επικεντρωνόμαστε σε αυτό, μιλάμε για τις κακουχίες και τους βιασμούς, τις τεράστιες δυσκολίες που αντιμετώπιζαν, το πόσο αγανακτισμένες ήταν. Παράλληλα, όμως, υπογραμμίζουμε το γεγονός ότι αυτές οι γυναίκες ήταν εξαιρετικά ανθεκτικές, που τελικά, κόντρα σε όλες τις πιθανότητες, επέζησαν. Και

δεν έσωσαν μόνο τον εαυτό τους αλλά μαζί και δεκάδες χιλιάδες παιδιά.

Κάποιες από τις γυναίκες που έσωσαν παιδιά ήταν Αρμένισσες, αλλά το πιο σημαντικό εύρημα που είχα ήταν πως πολλές από αυτές ήρθαν από την Ευρώπη και ειδικά από σκανδιναβικές χώρες. Είχαν έρθει για κοινωνική εργασία, ως εθελόντριες, με ιεραποστολές, στην πολύ τρυφερή ηλικία των 19, 20 ή 21. Άφησαν πίσω μια ασφαλή, άνετη ζωή και ήρθαν μέσα στο πεδίο θανάτου της Γενοκτονίας, όπου κάποιες από αυτές δεν άντεξαν τελικά και πέθαναν. Η ζωή όλων ήταν σε μια συνεχή απειλή λόγω πολέμου και ασθενειών. Άλλο ένα ενδιαφέρον στοιχείο που βρήκα κατά τη διάρκεια της έρευνας για την ταινία, ήταν πως υπήρχε μια εξαιρετική αδελφότητα μεταξύ των Ευρωπαίων γυναικών και των γυναικών από την Αρμενία. Παρόλο που προέρχονταν από πολύ διαφορετικές κουλτούρες, είχαν ως κοινή αναφορά τη διάσωση της ζωής κάποιου και αυτό ήταν αρκετό για αυτές.

Ανάμεσα στις γυναίκες που προβάλλονται είναι η Βικτόρια Αρτινιάν, γιαγιά του Steve Jobs αλλά και η Aurora Mardiganian, η ιστορία της οποίας μετατράπηκε σε επιτυχία του Χόλυγουντ το 1919. Πόσο εύκολο ήταν να έρθεις σε επαφή με τις ιστορίες τους;

Για κάποιες από αυτές τις ιστορίες δεν γνωρίζαμε τίποτα ή γνωρίζαμε πολύ λίγα, για τον λόγο ότι, εκείνες τις εποχές, οι γυναίκες δεν θεωρούνταν σημαντικές για την κοινωνία. Οι άντρες ήταν πάντα οι ήρωες, οι άντρες ήταν πάντα οι σωτήρες. Πολλές ήταν οι γυναίκες που έκαναν ηρωικά πράγματα, ηρωικά έργα, αλλά δυστυχώς η ιστορία δεν ήταν δίκαιη απέναντί τους. Οπότε, βάσει του τι βρήκα και τι είδα, ανακάλυψα ότι οι πράξεις τους ήταν απίστευτα ηρωικές και άρα ήταν η ώρα να τις βάλω πάνω στο βάθρο αναδεικνύοντάς τις.

Για παράδειγμα, αναφέρθηκες στη Victoria Artinian, που τυγχάνει να είναι η θετή γιαγιά του Steve Jobs. Αυτή η γυναίκα επέζησε της Σφαγής των Αρμενίων της δεκαετίας του 1890 και μετακόμισε στη Σμύρνη. Έπειτα, με την Καταστροφή της Σμύρνης, όπου 300-400 χιλιάδες Έλληνες και Αρμένιοι εκτοπίστηκαν, έφυγε για την Αμερική. Εκεί, παντρεύτηκε και έκανε δυο κόρες. Αυτές δεν έκαναν παιδιά, οπότε και οι δύο υιοθέτησαν. Η μια τον Richard του οποίου οι γονείς ήταν Έλληνες και η άλλη τον Steve, έναν ορφανό από Αμερικάνους και Σύριους γονείς.

Αυτό που θέλω να πω είναι, αν αυτή η οικογένεια δεν υιοθετούσε τον Steve Jobs θα είχαμε το Iphone σήμερα; Θα είχαμε Macintosh; Πιθανόν ο Steve Jobs θα ήταν κάποιος άλλος, μια ιδιοφυΐα σε κάτι άλλο. Δεν είναι όμως η ανατροφή σου που σε κάνει ποιος είσαι, που σε προετοιμάζει ως άτομο; Και γνωρίζοντας τον πολιτισμό μας, τον πολιτισμό της Αρμενίας (και είμαι σίγουρος πως και με εσάς συμβαίνει το ίδιο), οι γιαγιάδες παίζουν μεγάλο ρόλο στο πώς μεγαλώνει ένα παιδί. Και γνωρίζω

σίγουρα ότι μέχρι την ηλικία των 12 ο Steve Jobs γαλουχήθηκε στον πολιτισμό της Αρμενίας, τραγουδούσε αρμένικα τραγούδια, έτρωγε αρμένικο φαγητό που του έφτιαχνε η γιαγιά του... Και αυτή είναι μια απίστευτη ιστορία που δεν έχει ειπωθεί ποτέ ξανά. Ναι μεν είχα δυσκολίες στο να βρω ντοκουμέντα για να την υποστηρίξω, αλλά ευτυχώς τα βρήκα και η ιστορία αυτή είναι πια εδώ.

Τι είδους ντοκουμέντα βρήκατε;

Λόγω του ότι είναι ένα ιστορικό φιλμ, πρώτα έκανα την κλασσική έρευνα για φωτογραφίες και κείμενα μέσα σε αρχειακούς φακέλους, από Ευρώπη, Αμερική και Αρμενία. Να βρω οτιδήποτε θα μπορούσε να μου φανεί χρήσιμο. Για τη δημιουργία του ντοκιμαντέρ όμως, αυτό που πραγματικά με βοήθησε ήταν τα προσωπικά αρχεία που ο κόσμος είχε στο σπίτι του. Και δεν ήξεραν καν ότι είχαν αυτά τα πράγματα, ότι είχαν μια γιαγιά, μια ιστορία από τη Γενοκτονία. Είχαν φωτογραφίες μέσα σε κασόνια παπουτσιών, είχαν γράμματα μέσα σε κασόνια παπουτσιών, και τα είχαν κάπου και μια ξαδέλφη τα μετέφερε στο σπίτι μιας θείας, και όλα αυτά αφέθηκαν κάπου, κάποτε...

Άρα, η ιστορία κάποτε είναι κρυμμένη μέσα σε κουτιά παπουτσιών;

Βασικά, κάποιες από τις ιστορίες του ντοκιμαντέρ βγήκαν κυριολεκτικά μέσα από κουτιά παπουτσιών, ναι. Και ήταν απίστευτες ιστορίες, που δεν υπάρχουν σε βιβλία. Βασικά, αντί να κάνουμε δευτερεύουσα έρευνα, ψάχνοντας σε βιβλία (για να φτιάξουμε ένα φιλμ με το υλικό αυτό), ψάξαμε για πρωτογενές υλικό, βρίσκοντας ιστορίες που θα λέγονταν για πρώτη φορά και υποστηρίζοντάς τις με ντοκουμέντα και αποδείξεις.

Κάποιες από τις ιστορίες του ντοκιμαντέρ βγήκαν κυριολεκτικά μέσα από κουτιά παπουτσιών.

Πιο είναι το καλύτερο σχόλιο που ακούσατε για αυτή σας τη δουλειά;

Είναι ένα σχόλιο που το έχω ακούσει τουλάχιστον 15 φορές. Στο τέλος της ταινίας, θεατές με πλησιάζουν και μου λένε: «Ξέρεις κάτι, ήμουν λίγο διστακτικός στο να έρθω να παρακολουθήσω την ταινία, επειδή αφορά τη Γενοκτονία, και όλοι λίγο ή πολύ γνωρίζουμε τι συνέβη την περίοδο εκείνη. Το έκανα γιατί με πίεσαν η μητέρα ή γυναίκα μου να έρθω. Ωστόσο, νιώθω πολύ τυχερός που ήρθα, γιατί τελικά έμαθα πράγματα που δεν ήξερα».

Η ταινία πραγματεύεται την περίοδο μετά την Γενοκτονία και όχι γενικά τη Γενοκτονία. Δεν ασχολείται με γεγονότα, ημερομηνίες, το τι έγινε και το πώς. Αφορά τις προσωπικές εμπειρίες συγκεκριμένων ατόμων, που σε αυτή την περίπτωση ήταν γυναίκες.

Πριν ξεκινήσω την έρευνα για την ταινία και πριν τα γυρίσματα, ακόμα και μετά που ολοκλήρωσα τα γυρίσματα που διήρκησαν περίπου τρία χρόνια, δεν γνώριζα πολλά από τα πράγματα που αναφέρονται στην ταινία. Πλέον, όμως, ξέρω χάρη σε όλο αυτό το αρχειακό υλικό, το προσωπικό αρχείο όλων όσοι βοήθησαν, ακόμα και ατόμων τα οποία δεν γνώριζα.

Όπως είπατε προηγουμένως, εκτός από άντρες ήρωες έχουμε και πολλές γυναίκες ηρωίδες.

Αυτή είναι η προσωπική μου γνώμη. Δεν είμαι ιστορικός, είμαι παραγωγός. Αλλά, σύμφωνα με όσα είδα, διάβασα, αλλά και βάσει των όσων πραγματεύεται η ταινία μου, μπορώ να συμπεράνω πως η διασπορά των Αρμενίων, αλλά και η γενιά που επιβίωσε και δημιουργήθηκε αμέσως μετά τη Γενοκτονία, οφείλεται σε αυτές τις ηρωικές γυναίκες. Στην αρχή της Γενοκτονίας, οι περισσότεροι άντρες είτε είχαν φύγει είτε είχαν δολοφονηθεί. Κάποιοι είχαν στρατολογηθεί με τον Τουρκικό στρατό και είχαν φύγει στον πόλεμο και κάποιοι είχαν σκοτωθεί γιατί ήταν Αρμένιοι. Αυτοί που έμειναν πίσω ήταν οι γυναίκες, τα παιδιά και οι ηλικιωμένοι, με τις γυναίκες να αποτελούν το μόνο ενεργό σώμα εκείνη την περίοδο. Έπρεπε να φροντίσουν για το φαγητό και να μεγαλώσουν τα παιδιά τους, να τα μορφώσουν και να τα διδάξουν πώς να γίνουν σωστοί άνθρωποι. Αυτή η συνεισφορά τους ήταν που κράτησε ζωντανή τη διασπορά και τον λαό μας.

Γιατί επιλέξατε να κάνετε ένα ντοκιμαντέρ και όχι μια ταινία μυθοπλασίας βασισμένη στα γεγονότα της Γενοκτονίας;

Αυτό ήταν κάτι που θα το ήθελα πολύ, αλλά η απάντηση στην ερώτησή σου είναι ξεκάθαρα το οικονομικό. Το να δημιουργήσεις μία ταινία μυθοπλασίας κοστίζει ακριβά. Και η Γενοκτονία των Αρμενίων, δυστυχώς, δεν είναι ένα θέμα εμπορικό που ενδιαφέρει πολλούς.

Η ιστορία δεν είναι γνωστή στο ευρύ κοινό ακόμη. Μπορεί στην Ελλάδα και την Κύπρο να τη γνωρίζουν, από την άποψη ότι κι εσείς βιώσατε παρόμοιες καταστάσεις με τους Τούρκους, αλλά στις ΗΠΑ για παράδειγμα, δεν διδάσκεται σχεδόν πουθενά το ιστορικό αυτό γεγονός της Γενοκτονίας.

Φυσικά και ελπίζω πως η Τουρκία θα αναγνωρίσει τη Γενοκτονία κάποια στιγμή. Πιστεύω στην εκπαίδευση των μαζών, στην εκπαίδευση των ανθρώπων και θεωρώ πως τα ντοκιμαντέρ είναι το καλύτερο εργαλείο για να εκπαιδεύσεις το κόσμο.

Διάσημοι που έχουν αρμένικη καταγωγή, όπως για παράδειγμα η Kim Kardashian, ο Garry Kasparov, η Cher, ο Andre Agassi κ.α., θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην κατεύθυνση της καθολικής αναγνώρισης της γενοκτονίας;

Αυτό που επισημαίνεις είναι ιδιαίτερα σημαντικό. Ένα ποσοστό του 90%, αν όχι μεγαλύτερο, έχει κάνει κάτι για να προβάλει τη Γενοκτονία και τη μη καθολική αναγνώρισή της, στο πλαίσιο των δυνατοτήτων του. Οι ιστορικοί ανά τον κόσμο συμφωνούν και αναγνωρίζουν πως η Γενοκτονία είναι πραγματικό γεγονός και όλοι το ξέρουν αυτό. Ωστόσο, τα πολιτικά παιχνίδια που παίζονται είναι πιο ισχυρά.

Πώς μπορείς να το αμφισβητείς; Εγώ το ξέρω γιατί η οικογένειά μου επηρεάστηκε από αυτό. Γιατί να ζω στις ΗΠΑ και όχι στη χώρα μου; Αν η γενοκτονία δεν υφίστατο, εγώ σήμερα πολύ πιθανόν να ήμουν στο Iskandaroun, στη γη των προγόνων μου, στο σπίτι μου. Παρόλα αυτά, εκτοπίστηκα. Ναι, δηλώνω περήφανος Αμερικανός. Έγινα Αμερικανός στα 24 μου, ενώ είχα γεννηθεί στο Λίβανο. Είμαι ευγνώμων για όσα μου πρόσφερε η Αμερική, αλλά και πάλι η αίσθηση της πατρίδας αιωρείται. Έχω την Αρμενία στην καρδιά μου, αλλά δεν μπορώ να ζήσω εκεί γιατί όλη μου η οικογένεια είναι στην Αμερική. 100 χρόνια μετά και ακόμη νιώθω πως επηρεάζομαι από τα γεγονότα της Γενοκτονίας, όπως και πολλοί άλλοι συμπατριώτες μου.

Έναν αιώνα και κάτι μετά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι η Τουρκία συνεχίζει να διαπράττει γενοκτονία, αυτή τη φορά στο επίπεδο της μνήμης;

Συχνά με ρωτούν γιατί φτιάχνω ταινίες για την Γενοκτονία των Αρμενίων. Αυτό που προσπαθώ να πω είναι πως, δεν έχω επιλογή να μην το κάνω, στη μνήμη όλων όσων έκανε η Οθωμανική Αυτοκρατορία στην οικογένειά μου.

Προσδοκάτε ότι κάποτε η Τουρκία θα αναγνωρίσει τη Γενοκτονία;

Φυσικά και ελπίζω πως η Τουρκία θα αναγνωρίσει τη Γενοκτονία κάποια στιγμή. Πιστεύω στην εκπαίδευση των μαζών, στην εκπαίδευση των ανθρώπων και θεωρώ πως τα ντοκιμαντέρ είναι το καλύτερο εργαλείο για να εκπαιδεύσεις το κόσμο. Όσο περισσότερο προβάλλονται τέτοιες ταινίες, τόσο περισσότεροι μαθαίνουν την ιστορία και αυτό θα επιταχύνει και την αναγνώριση της Γενοκτονίας.

Βρέθηκα στην Τουρκία δύο φορές, λόγω της ταινίας, και γνώρισα αρκετούς Τούρκους εκεί. Κάποιοι από αυτούς ήταν πολύ αξιοπρεπείς άνθρωποι. Ας μην ξεχνάμε πως πάνω απ' όλα όλοι είμαστε άνθρωποι. Πολλοί ήταν αυτοί που συνειδητοποίησαν τι είχε γίνει τότε, το αναγνώρισαν και μου απολογήθηκαν. Όσοι, βέβαια, τολμούν να εκφράσουν ανοιχτά τη γνώμη τους για το ζήτημα και να υποστηρίξουν την αναγνώριση, βρίσκονται στη φυλακή τώρα -αν όχι όλοι, οι περισσότεροι.

Είναι τρομακτικά ενδιαφέρον το γεγονός πως, εκεί που ρίχνουν τις βόμβες, εκεί που σφαγιάστηκαν οι Αρμένιοι, στις ίδιες τοποθεσίες, σήμερα γίνεται μια νέα σφαγή με τους ίδιους πρωταγωνιστές, υπό άλλο καθεστώς.

Πριν λίγες μέρες η Τουρκία έκανε άλλη μια παράνομη Εισβολή. Γιατί

πιστεύετε ότι συμπεριφερόταν ανέκαθεν με τόσο αυταρχισμό;

Αυτό που ξέρω είναι πως η ιστορία επαναλαμβάνεται στην ίδια περιοχή. Στην ταινία μου, «Τα Ορφανά της Γενοκτονίας», κατονομάζουμε και δείχνουμε τα μέρη που έλαβε χώρα η Γενοκτονία. Για παράδειγμα η Raqqa, η Deir ez Zor και η Ras al-Ayn είναι ονόματα που επανέρχονται σήμερα στο προσκήνιο λόγω των όσων γίνονται και πάλι εκεί. Σε αυτές τις περιοχές, μερικές εβδομάδες πριν, γίνονταν βομβαρδισμοί με πολλούς ανθρώπους να πέφτουν νεκροί. Είναι τρομακτικά ενδιαφέρον το γεγονός πως, εκεί που ρίχνουν τις βόμβες, εκεί που σφαγιάστηκαν οι Αρμένιοι, στις ίδιες τοποθεσίες, σήμερα γίνεται μια νέα σφαγή με τους ίδιους πρωταγωνιστές, υπό άλλο καθεστώς. Αυτό που γίνεται σήμερα εκεί, συνέβη ξανά πριν δεκάδες χρόνια και επαναλαμβάνεται ξανά.

Γνωρίζουμε πόσοι Αρμένιοι ζουν στη διασπορά;

Ο επίσημος αριθμός των Αρμενίων ανέρχεται στα 3 εκατομμύρια. Τώρα, εκτός της χώρας, ο αριθμός εκτιμάται μεταξύ 8 και 10 εκατομμυρίων, χωρίς αυτό το νούμερο να είναι ακριβές. Σίγουρα, όμως, η διασπορά είναι πολύ μεγαλύτερη από το μέγεθος της ίδιας της χώρας μας και αυτό οφείλεται και πάλι στη Γενοκτονία.

Πώς θα χαρακτηρίζατε τους Αρμένιους ανά τον κόσμο;

Οι Αρμένιοι είναι πολύ περήφανοι για την καταγωγή τους, την κουλτούρα και την κληρονομιά τους, με τη Γενοκτονία να έχει αφήσει μια βαθιά πληγή μέσα τους, όπου και αν ζουν σήμερα. Είτε στην Αμερική, είτε στην Κύπρο, είτε στην Αρμενία, είτε στον Καναδά. Κανείς Αρμένιος δεν ξεχνά τη Γενοκτονία. Ακόμη ένα κοινό μας χαρακτηριστικό, είναι το ότι είμαστε ιδιαίτερα ανθεκτικοί και δυνατοί άνθρωποι.

Ναι, δηλώνω περήφανος Αμερικανός. Έγινα Αμερικανός στα 24 μου, ενώ είχα γεννηθεί στο Λίβανο. Είμαι ευγνώμων για όσα μου πρόσφερε η Αμερική, αλλά και πάλι η αίσθηση της πατρίδας αιωρείται. Έχω την Αρμενία στην καρδιά μου, αλλά δεν μπορώ να ζήσω εκεί γιατί όλη μου η οικογένεια είναι στην Αμερική. 100 χρόνια μετά και ακόμη νιώθω πως επηρεάζομαι από τα γεγονότα της Γενοκτονίας, όπως και πολλοί άλλοι συμπατριώτες μου.

Η επερχόμενη δύο ταινίες

Τον Απρίλιο του 2018, είχα προσκληθεί στην Αρμενία για να προβάλω το ντοκιμαντέρ «Γυναίκες του 1915». Όσο ήμουν εκεί, έγινα μάρτυρας μίας ειρηνικής διαδήλωσης και εντυπωσιάστηκα από αυτό που είδα. Αμέσως άρχισα να κινηματογραφώ. Ξέρετε... στις πολιτισμένες χώρες, όπως η Γαλλία για παράδειγμα, οι διαδηλωτές σπάνε αμάξια, βιτρίνες, καίνε καταστήματα και περιουσίες. Τίποτα από όλα αυτά δεν συνέβη στην Αρμενία. Ο λόγος που ετοιμάζω την ταινία «Bloodless» (σύντομα ολοκληρώνεται), με υπότιτλο «A path to democracy», είναι για να τονίσω πως μία τόσο μικρή δημοκρατία, όπως αυτή της Αρμενίας (μόλις 30 ετών), κατάφερε να δημιουργήσει ένα αξιοσημείωτο δείγμα διαδηλώσεων, χωρίς βία, το οποίο έχει αποτέλεσμα. Διαδηλώσεις που δεν χύνεται αίμα, δεν πεθαίνει κανείς, ούτε καταστρέφεται καμία περιουσία.

Αυτή η ταινία δεν έχει καμία σχέση με τις προηγούμενες δύο που αφορούσαν τη Γενοκτονία. Παρόλα αυτά έχω ήδη ξεκινήσει την 3η ταινία της τριλογίας μου, και αυτή τη φορά αφορά τους Αρμένιους που ταξίδευαν με τον Τιτανικό. Υπήρχαν 6 Αρμένιοι πάνω στο πλοίο και οι δύο από αυτούς επιβίωσαν τελικά. Ήδη έχω βρει και έχω επικοινωνήσει με τις οικογένειες των επιζώντων. Η μία οικογένεια βρίσκεται στην Αμερική και η άλλη στον Καναδά. Οι Αρμένιοι που ταξίδευαν στον Τιτανικό δεν έκαναν ταξίδι αναψυχής, αλλά ανέβηκαν στο πλοίο για να γλυτώσουν από τις σφαγές που είχαν προηγηθεί της Γενοκτονίας των Αρμενίων. Και μπορεί η Γενοκτονία να έγινε το 1915, αλλά όπως ανέφερα και προηγουμένως, γύρω στα

1890, η Οθωμανική Αυτοκρατορία είχε σφαγιάσει περί τους 300.000 Αρμενίους σε διάστημα 9-12 χρόνων. Με τη μεγαλύτερη σφαγή να είχε γίνει στα Άδανα. Οπότε, αυτοί οι έξι άνδρες έτρεχαν για να ξεφύγουν από τις σφαγές, με προορισμό ένα νέο κόσμο στον οποίο θα εργάζονταν και θα έφτιαχναν μια καινούργια ζωή και θα έβαζαν χρήματα για να στέλνουν πίσω στην πατρίδα, στις οικογένειές τους -όπως άλλωστε έκαναν και πολλοί Έλληνες.

Πηγή: [SigmaLive.com](https://www.sigmalive.com)